

De methode Tan-Söderbergh (TanS) is een groepsbehandeling voor kinderen met kenmerken van een dysfatische ontwikkeling (neurologische spraak-taalontwikkelingsstoornis). Ook kinderen met een andere stoornis in de taalproductie - in taalvorm, taalinhoud en/of taalgebruik - kunnen baat hebben bij de structuur van de methode.

Wat is een dysfatische ontwikkeling?

Dysfatische ontwikkeling is een neurologische spraak-taalontwikkelingsstoornis. Het belangrijkste kenmerk van kinderen met deze stoornis is een groot verschil tussen de mate waarin zij begrijpen wat anderen zeggen, en de mate waarin hun eigen spraaktaal zich heeft ontwikkeld. De ontwikkeling van hun spraaktaal is achtergebleven.

Andere kenmerken zijn:

- Dialoogspraak is moeilijker dan spontaan spreken.
- Problemen met vloeiend vertellen door woordvindingsproblemen en moeite om elementen uit een verhaal met elkaar te verbinden.
- Veel fouten in woordvorming en zinsbouw.

Kinderen met een dysfatische ontwikkeling krijgen vaak leer- en/of gedragsproblemen. Omdat zij weinig in zichzelf praten (innerlijke spraaktaal) kunnen zij hun gedrag minder goed reguleren. Zij kunnen moeite hebben met wachten en met het beginnen aan of doorzetten van een taak. Ook kunnen zij extreem reageren in conflictsituaties.

Voorbeelden:

- In het kringgesprek op school kunnen ze niet wachten op hun beurt. Zij zouden in zichzelf moeten zeggen: 'Even wachten, ik ben zo aan de beurt.' Dat lukt niet, omdat ze niet beschikken over voldoende innerlijke spraak.

Voor deze kinderen geldt dat zij direct moeten zeggen wat er in hen opkomt, anders zijn ze het weer kwijt. Als ze eindelijk iets mogen vertellen, dan gaat dat vaak niet meer omdat het spontane weg is. Praten op verzoek is veel moeilijker. Op rechtstreekse vragen kunnen zij niet direct antwoorden, het lijkt of ze blokkeren. Reageren ze wel, dan is de kwaliteit van hun antwoord door woordvindingsproblemen vaak minder goed dan in het spontane spreken. Ze antwoorden in korte, simpele zinnen, zonder informatie toe te voegen, zodat gesprekken vaak stranden. Kinderen kunnen vaak niet op het bedoelde woord komen. Zo ontstaan stiltes, opgevuld met 'eh, ik weet het niet, hoe heet het ook alweer'. Soms gebruiken ze een gelijkend woord, bijvoorbeeld stapelcaravan voor stacaravan of speldmachine voor naaimachine. Of ze geven het bij voorbaat al op. 'Het schiet me toch niet te binnen' is hun ervaring.

- Het vertellen gaat gepaard met haperen, herhaling, opnieuw beginnen, zinnen niet afmaken en zoeken naar woorden. Een logische redenering opzetten, spelregels uitleggen, een mop vertellen of een spreekbeurt houden: het is bijna niet te doen.
- Soms is het praten zo rommelig en doorspekt van herhalingen, dat het lijkt op stotteren. Dergelijk onvloeiend praten kan zich zelfs ontwikkelen tot echt stotteren.

Innerlijke spraaktaal

Innerlijke spraaktaal - tegen jezelf praten - helpt om jezelf beter te sturen. Het helpt gedrag te reguleren, handelingen te plannen, problemen op te lossen en de gevoelsontwikkeling te steunen, bijvoorbeeld bij het overwinnen van angst. Een kind kan bijvoorbeeld in zichzelf de woorden van zijn moeder herhalen dat je niet bang hoeft te zijn voor onweer.

Groepsbehandeling Tan-Söderbergh (TanS)

TanS is gericht op het verbeteren van de spraak-taalontwikkeling. Onder leiding van twee TanS-geschoolde therapeuten - een logopedist en ergotherapeut of twee logopedisten - werken we aan spreken in dialoog, vloeiend spreken, het versterken van innerlijke spraak en het bevorderen van de motorische ontwikkeling. Dit laatste verbetert het doelgericht handelen. Elk kind werkt in de groepsbehandeling aan eigen doelen.

Bijeenkomsten

Eens per week is er een bijeenkomst van 1 uur en 15 minuten, met een vaste opbouw. De groep praat eerst over verschillende, door de kinderen zelf gekozen, onderwerpen. Zo oefenen zij met interactie, beurtname, luisteren naar anderen en worden zij gestimuleerd om vragen aan elkaar te stellen. De kinderen krijgen van tevoren een opdracht mee, waarmee zij de bijeenkomst thuis voorbereiden. Ze hebben dan al nagedacht over het gespreksonderwerp en nemen iets mee, bijvoorbeeld plaatjes, een tekening, voorwerp, foto, geschreven stukje, folder of boekje. Een visuele ondersteuning die het vertellen makkelijker maakt.

Na het vertellen oefent de groep met taalspellen en automatiseren, om de samenwerking tussen beide hersenhelften te stimuleren.

In de pauze heeft iedere keer een ander kind de rol van ober en verzorgt geheel zelfstandig het drinken en eten. Een goede oefening om o.a. in de groep te spreken.

De bijeenkomst wordt afgesloten met een motorisch spel, gericht op indirect en functioneel praten.

Ieder kind heeft een eigen map waarin het materiaal en de verwerkingen van de bijeenkomsten worden verzameld. Zo kan het kind thuis, in de klas en op visite ook vertellen over de besproken onderwerpen met behulp van de visuele ondersteuning uit de map. Het kind kan zo de geleerde vertelvaardigheden toepassen in zijn dagelijkse omgeving.

Observatie

Wanneer uw kind het advies krijgt deel te nemen aan de groepsbehandeling, vindt eerst een TanS-observatie plaats. Deze observatie wordt gedaan om een goede beginsituatie te schetsen en gerichte behandeldoelen op te kunnen stellen.

Meer weten?

Neem contact op met de afdeling Kinderrevalidatie Leiden via 071 - 519 51 95.

